

СЕКЦІЯ 18

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ ЛІНГВІСТИКИ, ПЕРЕКЛАДУ ТА ПЕДАГОГІКИ

Керівник секції: завідувач кафедри іноземних мов № 1, к. філол. н.,
доцент Ю.В. Юлінецька

Секретар секції: доцент кафедри іноземних мов № 1, к. пед. н.,
доцент Н.В. Варешкіна

ЮЛІНЕЦЬКА ЮЛІЯ ВАСИЛІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри іноземних мов № 1,
кандидат філологічних наук, доцент

БАБІЙ ОКСАНА ЮРІЇВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри іноземних мов № 1

УНІВЕРСАЛЬНІ НАВИЧКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО РІВНЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ, МОЖЛИВОСТІ

Зміни стратегічних цілей вищої освіти, зумовлені процесами глобалізації, перехід до її гуманістичної моделі, становлення нової освітньої парадигми спонукають оновлення форм і методів організації освітніх процесів. Змінюються вимоги до професійних компетенцій сучасних випускників вишів. За даними «Атласу нових професій» оволодіння універсальними, «м'якими», навичками (англ. “soft skills”), такими як системне мислення, володіння кількома іноземними мовами, вміння керувати складними автоматизованими комплексами, вміння керувати проектами і процесами, стають необхідною умовою ефективної та успішної роботи сучасного фахівця [1].

Вимоги інтеграції в європейський освітній простір відображені в Національній доктрині розвитку освіти України, яка орієнтує на застосування компетентнісного підходу і «забезпечення особистісного розвитку людини», що має відбуватися з урахуванням не лише фундаментальних навичок (англ. “hard skills”), але й «м'яких» [2, с. 3]. Формування нової парадигми освіти за відомими зразками неможливе. Тому розгляд питання навчання універсальних навичок здобувачів вищої освіти є надзвичайно актуальним.

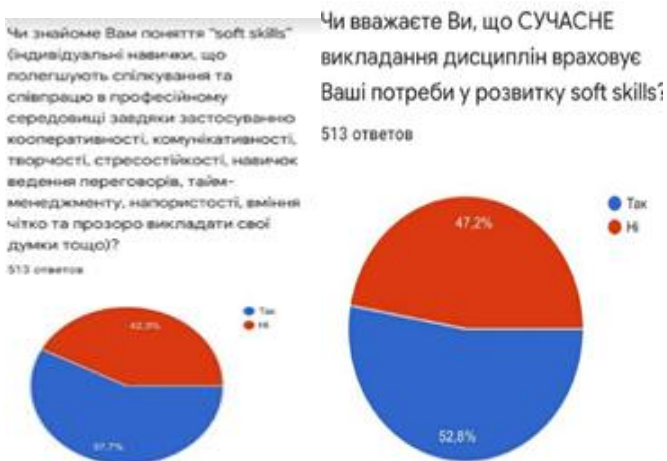
Мета роботи – проаналізувати стан навчання «м'яким» навичкам в рамках освітньої програми вишу України (на прикладі НУ «ОЮА»), дослідити перспективи розвитку «м'яких» навичок здобувачів як інтегральної частини їхньої підготовки.

На думку багатьох фахівців, затребуваність soft skills стає все більшою і все менш актуальними стають вузько професійні hard skills. Херберт Герджой писав, що «нова освіта повинна навчити індивіда, як класифікувати і перекласифікувати інформацію, як оцінювати її достовірність, як при необхідності змінювати категорії, як переходити від конкретного до абстрактного і навпаки, як поглянути на проблеми під новою точкою зору, як займатися самоосвітою» [3, с. 450]. Універсальні навички – поняття, яке має багатоаспектний характер і охоплює критерії від особистісних характеристик до взаємовідносин з іншими людьми [4, с. 27].

Дослідження свідчать, що більше 50% роботодавців серед важливих навичок для випускників зазначають здатність аналізувати інформацію, системність мислення, особистісні якості (стресостійкість, гнучкість, ініціативність, відповідальність), а також звертають увагу на рівень розвитку загальних комунікативних навичок (спілкування, ведення переговорів, розв'язання конфліктів, робота з клієнтом) [5, с. 9].

Для аналізу усвідомлення важливості навчання універсальних навичок європейського рівня, сучасного стану речей (рівня впровадження навчання soft skills в освітньому процесі), визначення можливих перспектив підготовки фахівців, стимулювання дискусії, було проведено опитування серед 513 здобувачів НУ «ОЮА».

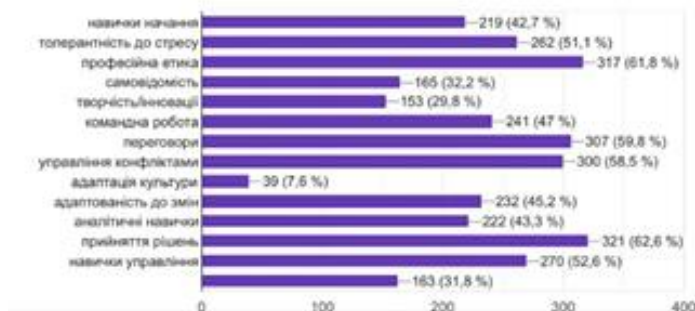
Результати опитування показали, що лише 57% респондентів розуміють поняття “soft skills”. Приблизно такий же відсоток респондентів (53%) зазначили, що методи викладання дисциплін сприяють формуванню ціннісного світу їхньої особистості.

На запитання щодо важливих навичок для взаємодії з майбутнім професійним середовищем учасники опитування серед основних зазначили вміння будувати аргументацію, публічний виступ, вміння вести переговори і приймати рішення, управління конфліктами і професійну етику.

для Вашої взаємодії з майбутнім професійним середовищем (можливо обрати кілька відповідей):

513 ответов

Це безпосередньо корелює з даними відповідей про методи навчання універсальних навичок, де більшість обрали дискусію, письмовий правовий аналіз, вивчення кейсів як ті, що викликають найбільший інтерес і дають найбільший результат.

Все вищезазначене дозволяє виявити головне, істотне, що сприяє формуванню системних знань та розвитку «м'яких» навичок і має бути відображено в освітній програмі вищого навчального закладу.

В Національному університеті «Одеська юридична академія» у 2020/21 навчальному році заплановано підготовку здобувачів за спеціальністю 035 «Філологія», що передбачає складання освітньої програми, яка має формувати синергічну комбінацію «м'яких» і базових навичок і відображати альтернативні форми та інтерактивні стратегії навчання.

В процесі створення освітньої програми було визначено, що професійна компетенція філолога має складові, умовно поділені на три групи: мовну (загальні і специфічні мовні, соціолінгвістичні, культурні та транскультурні компетентності), інформаційно-технологічну (знання та вміння щодо використання інформаційних технологій в процесі перекладу), «поведінкову» (знання та вміння застосовані у міжособистісній і виробничій сферах) [6, с. 207]. Як зазначено вище, за мету було поставлено сформувати компетентності через надання фундаментальних знань і завдяки розвитку універсальних навичок європейського рівня. Методи викладання запропонованих дисциплін («Дипломатичний протокол та мовний етикет», «Основи автоматизованого перекладу», «Основи міжкультурної комунікації», «Критичне й аналітичне

читання», «Менеджмент перекладацьких проектів», «Академічне письмо» тощо) надають можливість здобувачам розвинути когнітивні якості (дослідження, критичне мислення, творчість, інноваційне мислення, інформаційні навички), соціокомунікативні (активне слухання, вирішення конфліктів, робота в команді, лідерство, етика комунікації) і особистісні (відкритість, гнучкість, мотивація, емоційний інтелект).

Напряцювання soft skills для здобувачів – це об'єктивна вимога ринку праці. Заклади вищої освіти, в світлі ширшої автономії, мають реагувати на вимоги нової парадигми освіти в частині формування дисциплінарного складника і компетентнісного набору освітніх програм, що сприятиме охопленню всього спектру «м'яких» навичок, не надто навантажуючи знаннями дисциплін, що формують «тверді» навички.

Список використаної літератури:

1. Атлас нових професій / Авт. кол.: П. Лукша, Д. Песков, К. Лукша, Д. Судачков, Д. Коричин. URL: <http://profatlas.com.ua>
2. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України: від 25.06.2013 р., № 344/2013 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
3. Тоффлер Э. Шок будущего: Пер. с англ. / Элвин Тоффлер. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2002. 557 с.
4. Joanna KicDrgas, Development of soft skills as a part of an LSP course, “e-mentor” 2018. P. 27–36 . URL: <http://dx.doi.org/10.15219/em74.1349>.
5. Знання та навички випускників юридичних факультетів та закладів вищої освіти через призму відповідності потребам ринку праці. Звіт Міністерства юстиції за результатами аналітичного дослідження; Експерти: Шемелинець Іван, Якубович Марина, Осінська Ольга. Київ, 2018. 38 с. URL: https://uba.ua/documents/ZVIT_Jurosvita.pdf
6. Зінукова Н. В. Структурні компоненти фахової компетентності перекладача: усний послідовний переклад. Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського, Педагогічні науки. 2017. № 4. С. 205-211.

Ключові слова: «м'які» навички, «тверді» навички, компетенція, заклад вищої освіти, освітня програма, вимоги ринку праці.

Ключевые слова: «мягкие» навыки, «твердые» навыки, компетенция, высшее учебное заведение, образовательная программа, требования рынка труда.

Key words: soft skills, hard skills, competency, institution of higher education, curriculum, labour market requirements.